

Fjärde Världen

Nr 1/2012 • Årg. 28 • 50 kr • Ursprungsfolk & etniska minoriteter

**AFGHANISTAN I
BRYTNINGSTID**

OGADEN —

PLUNDRING, FOLKFÖRDRIVNING

Fjärde Världen

Ursprungfolk & etniska minoriteter

Klara Södra Kyrkogata 20
111 52 Stockholm
post@f4world.org
www.f4world.org
Organisationsnummer 802015-2636
Plusgiro 479 54 91-2

Redaktion:

Niskua Iqualikinya, chefredaktör
Solveig Hauser
Ann-Kristin Håkansson
Lasse Lindgren, layout
Henrik Persson, layout,
och ansvarig utgivare
Ola Persson

Prenumeration 4 nr/år, inklusive
medlemskap i Föreningen Fjärde
Världen: 220 kr
För pensionärer, arbetslösa
och studenter: 160 kr
För institutioner: 280 kr
Stödprenumerat: 350 kr

Tryck: Myran Grafiska, Varberg 2012
Upplaga: 1000 ex
ISSN 0282-258

Tidningen ges ut av Föreningen
Fjärde Världen med finansiellt stöd
från Statens Kulturråd. För innehåll
och åsikter ansvarar de enskilda skri-
benterna. Den som lämnar material
till Fjärde Världen anses ha gett sitt
tillstånd till publicering på vår hem-
sida och Facebooksida samt i Global-
arkivet (www.globalarkivet.se).

Innehåll

LEDARE:

USA-valet – framsteg för indianer?.....	3
Ogaden – plundring och folkfördrivning.....	5
Ogaden, Etiopien och omvärlden	8
På tal om en resa till Bangladesh	10
Samer i Syd: Sprider kunskap om samisk kultur.....	12
Gamla lagar i ny tid.....	15
Inga gruvor i Jokkmokk!.....	16
USA:s krig har ökat stödet för talibanerna	19
Monfolkets nationaldag firad	21

DEBATT

Sverige och EU måste ta sitt ansvar och agera!.....	22
---	----

RECENSIONER

Två böcker – två världsbilder	25
Utställning med flera budskap	26
Pashtuner och andra	28
Ursprungfolk i tre klimat.....	29
Föreningsnytt	30

Omslagsbilden: *Afghanska stam- och religiösa ledare i Kandahar efter att en shura, ett konsultativt rådslag, hållits där av president Hamid Karzai.*
Foto: Mark O'Donald

USA-valet – framsteg för indianer?

Vi har i tidigare nummer av fjärde världen skrivit om val och frågat oss hur demokratiska de verkligen har varit och vilka konsekvenserna blir för urbefolkningar och etniska minoriteter. Under 2012 kan vi se fram emot att följa miljontals människor när de går till valurnorna, miljontals människor i länder som vi förväntar oss vara demokratiska, såsom USA och Frankrike, och i länder som vi hoppas vara demokratiska, såsom Ryssland. Det dessa länder definitivt har gemensamt är urbefolkningar.

I USA valdes Barack Obama som folkets hopp om förändring, och om han verkligen har uppfyllt det amerikanska folkets dröm om förbättringar har diskuterats i ändlösa debatter och artiklar. Under sina år som president har Obama också talat om sitt arbete för urbefolkningarna i USA, och hur viktigt det är att erkänna de första amerikanerna och deras bidrag till det amerikanska samhället. Vi frågar oss nu när Obamas första presidentperiod går mot sitt slut om han har uppfyllt några av urbefolkningarnas krav på positiv förändring i ett land där de fortfarande befinner sig längst ner i de nationella statistiska tabellerna.

I januari 2012 organiserade "Obama for America" och "The Native Americans Leadership Committee" en insamlingstillställning i Washington DC speciellt för amerikanska urbefolkningar, ett led i Obamas återvalskampanj. Han tog då tillfället i akt att framhäva vad han och hans administration åstadkommit hittills, och det han valde att nämna var hur han en gång per år samlat så kallade "tribal-leaders" i Washington för att de ska kunna förmedla vad som är viktigt

för dem och vad som borde hamna på regeringens agenda. Obama har också skrivit på för att regeringen ska införa konsultationer med indianationernas ledare i frågor som påverkar dem och satt personer från olika stammar på viktiga positioner inom regeringskansliet. Hans administration har arbetat med hälso- och utbildningspolitiken i reservaten och tryckt på för förbättrad företagsamhet och fler arbetsmöjligheter, eftersom arbetslösheten är bland de högsta i landet i just reservaten. Att få höra detta tal under kvällen lär ha kostat cirka USD 15 000.

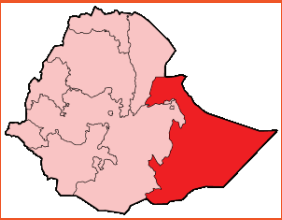
Äldsten och konstnären Paha Ska från oglala-lakotafolket, håller upp en medaljong från president Thomas Jefferson. Den gavs till indianledare 1803. Foto: Paul M. Walsh

På Obamas hemsida för presidentkampanjen kan vi läsa om vad han gjort och gör för olika grupper inom det amerikanska samhället, såsom Afro-amerikaner och Asiat-amerikaner. Tyvärr nämns inte indianer som grupp. Tråkigt tycker vi och hoppas att det inte betyder att de han har kallat "landets första amerikaner" bara har en plats som bidragsgivare i hans nya kampanj.

Många har uttryckt positiva åsikter om Obamas arbete. Bill John Baker, ledare i Cherokee Nation i Oklahoma, en av de största indianstammarna, har sagt att Obama genom sitt arbete faktiskt har nått positiv förändring i urbefolkningars liv i USA. En stor bedrift i våra ögon är naturligtvis USAs stöd till FN:s Deklaration för Urbefolkningars Rättigheter (UNDRIP). Vi hoppas därför att denna kommer att användas inom urbefolkningspolitiken i landet. Om Obama blir omvald så ser vi gärna en utveckling med fler positiva överraskningar och fler klara resultat.

Vi på Fjärde Världen kommer att följa den politiska utvecklingen och ser fram emot ett fortsatt intressant år.

Niskua Igualikinya

Ogaden – plundring

Demonstration till stöd för folket i Ogaden. Foto: Rädda Ogaden.

Ogadenprovinsen i Etiopien är stängd för journalister och hjälporganisationer sedan 2007. I somras fängslades två svenska journalister, Martin Schibbye och Johan Persson, som försökte ta sig in i området. Företaget Africa Oil med kopplingar till Sverige, som har verksamhet där, kritiserats för att bidra till övergreppen mot civilbefolkningen.

g och folkfördrivning

– Det pågår ett folkmord i det tysta i Ogaden, säger Mohamed Hossein, som är exiletiopier och ordförande i föreningen Rädda Ogaden, när Fjärde Världen träffar honom för att få en bild av hur förhållandena är i Ogaden.

– Medierna rapporterar om att svenska journalister sitter fängslade i Etiopien, men inte om varför de reste dit.

Hoppet om att omvärlden ska ingripa och medla mellan den etiopiska regimen och *ONLF, Ogadens nationella befrielsefront*, som stridit i nära tjugo år, börjar ta slut, säger han. Hitills har knappt någon dialog förekommit. Ogadenkonflikten är en av världens mest bortglömda konflikter. Lokala människorättsgrupper uppskattar antalet dödade till 100 000 personer.

Hur är situationen i Ogaden idag?

– Det är jättehemskt. Det är en katastrof. En väpnad konflikt pågår och det är civilbefolkningen som drabbas.

Mohamed Hossein berättar att befolkningen lever i ständig skräck för att trakasseras på olika sätt av regeringstrupperna och den paramilitära milisen som finns i området. Striderna har trappats upp sedan 2007, när Ogadens motståndsrörelse ONLF utförde ett attentat mot en kinesisk oljeanläggning och runt 50 kinesiska och etiopiska arbetare dödades. Den etiopiska regimen strategi går ut på att kollektivt bestraffa befolkningen i provinsen för att skapa rädsla och få ONLF att lägga ned vapnen.

Det är därför regimen inte vill ha journalister som rapporterar därifrån, eller hjälporganisationer som kan fungera som ögon och öron, säger Mohamed Hossein.

– De är rädda att bli anklagade för folkmord och brott mot mänskligheten.

Nedbrända byar

De övergrepp han berättar om: utomrättsliga avrättningar – där grupper av nomader och bönder samlas ihop och dödas –, våldtäkter, tortyr, nedbrända

Det pågår ett folkmord i det tysta i Ogaden, säger Mohamed Hossein, exiletiopier och ordförande i föreningen Rädda Ogaden. Foto: Henrik Persson

byar och förstörda vattenkällor, har också dokumenterats av exempelvis människorättsorganisationen Human Rights Watch. De har bland annat samlat in bildbevis på att 83 byar har bränts ned.

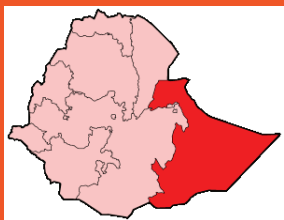
Så sent som den 19 februari 2012 rapporterade ONLF om att trettion personer dödades i de tre byarna Abshir, Madheedh och Gunagado. Några av dem var barn. Deras hus

brändes och skörden förstördes, och de övriga byborna jagades på flykt.

Kargt ökenområde

Förutom inbördeskriget har Ogaden drabbats mycket hårt av torkan på Afrikas horn, som är den värsta på flera decennier, och man har inte haft regn på tre år.

– Etiopien är ett av världens fattigaste länder, och Ogaden är det fat-

Ogaden – plundring och folkfördrivning

Bilderna ovan och på nästa sida visar bland annat hur somaliska nomadhus ser ut och miljöer av det slag som Mohamed Hossain nämner i intervjun. Nedan karta över nummerade oljeprospekteringsområden i Ogaden.

tigaste området i Etiopien, säger Mohamed Hossein.

Ogaden är ett kargt halvökenområde, och majoriteten av befolkningen livnär sig på boskapsskötsel eller som småbönder, berättar Mohamed Hossein när han sitter och dricker te på Fjärde Världens redaktion i Stockholm. De upprepade torkperioderna leder till mat- och vattenbrist och många familjer försörjer sig på att sälja boskap till etiopier i andra delar av landet, eller till somalier på andra sidan gränsen, i utbyte mot mat och andra förnödenheter.

Men stora delar av gränsen mot Somalia, som är den närmaste handelspartnern, är idag stängd av säkerhetsskäl. Det är embargo på handel med kläder, medicin och matvaror.

– Regimen straffar befolkningen för att tvinga dem ge upp, säger Mohamed Hossein.

Kan du beskriva hur vardagen ser ut för vanliga människor?

– De som lever på landsbygden lever ett mycket enkelt liv. De brukar jorden med primitiva medel, och ingen utveckling har skett på grund av striderna. De flesta är nomader, och inte bosatta, och förflyttar sig efter regnen.

– När de drabbas av torkan får de ingen hjälp utifrån. En del svälter, en del lever på svältgränsen. Matbistånd ges bara till dem som samarbetar med regimen. Den absolut största delen av befolkningen lever på mindre än en dollar om dagen.

– Landsbygden är den farligaste platsen, där härjar den paramilitära milisen. De rekryterar också civila som måste strida mot ONLF.

Också skolsituationen och sjukvården är problematisk. I de flesta skolor sitter barnen på stenar på marken, och själva skolbyggnaderna har dålig standard. Exilogadenier samlar in pengar för att skicka pennor och böcker till skolorna. Om man blir sjuk får man resa till andra provinser i Etiopien för vård, eller till grannlandet Somalia, eftersom det inte finns

sjukhus i Ogaden, berättar Mohamed Hossein.

Hugger ned skogen

Befolkningen i Ogaden identifierar sig som somalier, som de delar språk, kultur och levnadssätt med. De är också muslimer, liksom majoriteten av befolkningen i Somalia. 60 procent av befolkningen är nomader och äger boskap som kameler, kor, getter och får. En del lever som småbönder och odlar främst sorghum, majs och bönor.

Muhamed Hossein förklarar att klimatet blivit torrare och varmare med åren och att både befolkningen och boskapen ökar i antal. Detta sammantaget tär på resurserna, men det finns ingen politisk lösning för hur man ska stoppa skogsskövlingen som driver på ökenspridningen.

– Det finns ingen gas eller elektricitet i området. Människor hugger ned skogen för att kunna laga mat över öppen eld, och de bygger också de traditionella husen av trä. Skogen försvinner.

Vad handlar konflikten om?

– Ogaden är ett ockuperat område. Vi vill ha självbestämmanderätt. De som styr i Etiopien säger att de vill försvara landets enighet, men de vill bara behålla makten med vapenmakt.

– Vi styr landet, ni måste vara lydiga, om ni opponerar er använder vi våld, resonerar de.

– Enligt vår nya konstitution från 1991 har vi rätt till självbestämmande och att också kunna träda ur federation om vi vill. Men i realiteten är det inte så.

Konflikten i Ogaden kan härledas ända tillbaka till 1948, då området blev en del av Etiopien, trots att befolkningen känner starkare band till Somalia. ONLF har tagit till vapen för att kämpa för självständighet, eller ökat självbestämmande inom federationen. Under ytan finns många faktorer som underblåser konflikten.

Mohamed Hossein förklarar att

det finns lite hopp om att den nuvarande regimen ska släppa ifrån sig makten. I princip är Etiopien en enpartistat, säger han, och samma parti har haft makten sedan 1991, när landet blev en demokrati.

Skyddar utländska bolag

Förutom den etniska konflikten finns också rika naturresurser i Ogaden, exempelvis naturgas och olja. Historiskt sett har makten i Etiopien legat hos befolkningen i det centrala höglandet, amharerna, och nomadbefolkningen i Ogaden betraktas fortfarande hos vissa grupper som en lägre stående klass. En knapp majoritet av befolkningen i övriga Etiopien är också kristna, exempelvis amharerna som traditionellt styr landet, och tigrefolket i norr, som dominerar regeringspartiet.

– Varför ska ni hålla oss kvar i fattigdom, tänker regeringssoldaterna när det kommer hit för att skydda de utländska bolagen som utvinna olja och gas i Ogadenprovinsen, och är extra brutala eftersom de inte identifierar sig med oss.

De utländska bolagen skyddas med hårdföra metoder. Det är också för att ge plats åt dessa bolag som befolkningen har tvångsflyttats, på liknande sätt som i södra Sudan, där det svenska företaget Lundin Petroleum förknippats med att göra oetiska affärer i ett krigsområde. De är idag den största enskilda aktieägaren i det kanadensiska företaget Africa Oil som prospekterar olja i Ogaden. Kerstin Lundell har skrivit en uppmärksam bok om Lundin Petroleums oljeaffärer i Sudan och Etiopien – *Affärer i blod och olja* –, som kom ut 2010.

Vad tycker ni om att svenska företag verkar i Ogaden?

– Deras verksamhet bidrar till folkmordet i Ogaden. De lyssnar inte på vår kritik.

– De säger att området måste säkras om de ska utvinna olja. På så sätt bidrar de till övergreppen. Man ren-

sar bort befolkningen i de områden där de prospekterar olja. Det råder ett krig i området.

Vad kan Sverige göra för att hjälpa befolkningen i Ogaden?

– Sverige kan hjälpa till med att minimera lidandet, kvinnor behöver kunna få vård vid förlossningar, vi behöver enkla sjukhus och skolor för barnen. Det finns också tusentals undernärda och föräldralösa barn, både i Ogaden och i flyktinglägren i exempelvis Kenya. Många är skadade av kriget och behöver vård. Vi behöver också hjälp att medla i konflikten, och att uppmärksamma situationen. Bloodbadet måste stoppas och vi måste få till en fredprocess.

– Vi vädjar till den svenska regeringen att sätta press på Lundin Petroleum och tvinga bolaget att upphöra med sin verksamhet i Ogaden så länge området är omstritt. Sverige bör samarbeta med EU och villkora biståndet för att värna mänskliga rättigheter och demokrati i hela Etiopien.

– Vi har resurser. Det viktiga är att få fred. På grund av kriget har vi inte kunnat utnyttja exempelvis våra stora floder till annat än att dricka vattnet. Vi vill bygga dammar, öka tillgången till vattenkällor och hjälpa nomaderna att bosätta sig och odla jorden.

Anledningen till att omvärlden inte ingriper i konflikten i Ogaden är att Etiopien är en viktigt allierad i kriget mot terrorismen i regionen, menar Mohamed Hossein. I utbyte mot att Etiopien hjälper till att bekämpa islamistgrupper, inte minst i Somalia, blundar stormakterna för övergreppen mot civilbefolkningen i Ogaden.

– Det är befolkningen i Ogaden som får betala priset för att det internationella samfundet försöker komma tillrätta med islamisterna i Somalia.

Solveig Hauser

Lästips:

Human Rights Watch: Collective punishment, war crimes and crimes against humanity in Ogaden, 2008.

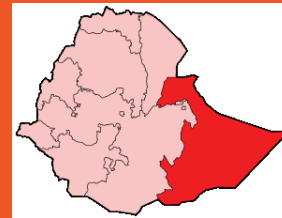
Amnesty International: Ethiopia – submission to the United Nations Human Rights Committee, 2009. Kerstin Lundell, *Affärer i blod och olja*, Ordfront 2010.

Fakta:

Ett 50-tal frivilligorganisationer i European Coalition for Oil publicerade rapporten *Unpaid Debt*, 2010, där de kritiserar svenska Lundin Petroleum, och det konsortium de ingick i, för att vara delaktiga i krigsbrott och brott mot mänskligheten i södra Sudan. I rapporten skriver man att konsortiets verksamhet i området indirekt bidragit till fördrivning av närmare 200 000 personer och 10 000 personers död under senare delen av 1990-talet och de första åren av 2000-talet. Sveriges utrikesminister Carl Bildt var ledamot i Lundin Petroleum, under den här tiden fram till han blev utrikesminister 2006.

Lokala människorättsorganisationer uppskattar antalet dödade i konflikten i Ogaden till 100 000 personer; varav de flesta är civila offer. De har dokumenterat de personer som avrättats med namn, datum, ålder och hur de dödats.

Ogaden, Etiopien och omvärlden

Den värld är sedan länge förbi där ursprungfolk eller etniska minoriteter kunde angripas av myndigheterna inom ett land, utan att det förr eller senare kommer ut och blir internationella protester.

Det som händer samerna i Sverige dryftas på internationella konferenser i Europa och i FN. Det är inte Sveriges ensak hur samerna behandlas. Hur människorna i den etiopiska provinsen Ogaden behandlas är heller inte Etiopiens eller premiärminister Meles Zenawis ensak. I Ogaden handlar det om oljeutvinning och folkförtryck. I en negativ dynamik kräver oljebolagen ökad säkerhet när de är verksamma i Ogaden. Vilket Etiopiens myndigheter verkar ta till intäkt för att terrorisera befolkningen där.

Etiopien är det näst folkrikaste landet i Afrika med över 82 miljoner invånare. Ytan är över en miljon km². Regimen samarbetar militärt med USA. Flera andra västländer är på plats: i olika etiopiska provinser pågår i samarbete med multinationella företag väldiga exploateringsprojekt, inte minst dammbyggen.

Italien var kolonialmakt över stora områden på Afrikas Horn där somalier lever, däribland Ogaden. Här en bild från 1911. Foto: Albertomos

Fakta, lästips:

<http://raddaogaden.blogspot.com/>
<http://en.wikipedia.org/wiki/Ogaden>
<http://www.fria.nu/artikel/90262>
<http://www.aftonbladet.se/debatt/article/3866913.ab>

Dessa projekt kan också handla om att mark upplåts till utländska privata företag för att odla sockerrör, bomull och grödor för bioenergi. Ursprungfolken i dessa områden trängs brutalt undan. Som i så många andra fall vill myndigheter och bolag ha markområdena och dess resurser – men inte folken som bott där sedan urminnes tider. Ursprungfolken, till exempel bodi, chirim och suri i Omoflodens dalgång, erbjuds andra platser att bo på. Ofta sämre än dem de har. Vagrare utsätts för hoteller. Fångslanden och väpnat våld blir nästa steg.

När det gäller övergreppen i just Ogaden finns en förhistoria. Den brittiska kolonialmakten gjorde 1896 en överenskommelse med hövdingarna i Ogaden som skulle garantera områdets suveränitet. Överenskommelsen bröt briter senare. De lämnade i början på 1950-talet över området till Etiopien utan att tillfråga invånarna i Ogaden. Idag pågår enligt rapporter en konflikt med omfattande övergrepp både från etiopisk militär och förbrytelser från ONLF-gerillans sida.

Faktorer som kan bidra till våldsamheterna är att folken i övriga Etiopien tillhör andra folkgrupper och

språk, amhara, oromo – de senare är störst med 40 miljoner – och många flera. Av dessa är många kristna. Befolkningen i Ogaden däremot är muslimska somalier. Det finns även geografiska skiljelinjer. Somalierna, 8 miljoner i Ogaden, lever i ett halvökenlandskap på låglandet. 60 procent är nomader. De amharisk-språkiga och en del oromos lever främst i höglandet, huvudsakligen på jordbruk. I Ogaden finns mycket stora förekomster av olja och inte minst naturgas.

Etiopiens alla olika folk verkar inte vara tillfrågade om särskilt mycket av sin regering. Folket i Tigray får tydligen mest uppmärksamhet och stöd av regeringen, eftersom Meles Zenawi själv har sina rötter där.

Vi har nu alla fått upp ögonen för Ogaden. Två svenska journalister, Martin Schibbye och Johan Persson, fängslades och greps när de skulle rapportera från området. Men vi får i sammanhanget inte glömma folket i Ogaden. De måste nu få ökad uppmärksamhet.

Henrik Persson,
Föreningen Fjärde Världen

Belo Monte-dammen i Brasilien: dödsdom för urfolk

Evakueringen av kayapó – ett urfolk i Mato Grosso Brasilien – har börjat. Byggnandet av en kraftverksdam startar trots protester och 600 000 insamlade namnunderskrifter. I och med det har dödsdomen fastställt för folken längs Río Xingu.

Totalt läggs 400 000 hektar mark i Belo Monte under vatten, ett område större än Panamakanalen. Hemmiljön för 40 000 personer, liksom för många djurarter och växter förstörs. Allt för att enklare, effektivare och mera lönsamt kunna producera elektricitet.

Ann-Kristin Håkansson,
ordförande, Fjärde Världen

Mer fakta:

<http://amazonwatch.org/take-action/stop-the-belo-monte-monster-dam>

Panamas president godkänner ny lag för Ngöbe Bugle-territorium

Panamas President Ricardo Martinelli har godkänt en ny lag som fastställer hur naturresurser inom Ngöbe Bugles territorium ska skyddas, det rör bland annat vatten och mineraler. Detta är en lagtext som regeringen tillsammans med representanter för Ngöbe Bugles kom överens om efter långa förhandlingar. Förhandlingarna var ett resultat av protester med anledning av att vattenkraftverk och gruvor fått tillstånd att byggas inom territoriet utan urbefolkningarnas godkännande. Protesterna ledde också till två personers död.

Ann-Kristin Håkansson

Källa: www.laestrella.com.pa

Tusentals människor som hade samlats vid indianernas vägblockad av panamerikanska landsvägen i Panama blev angripna. Helikoptrar sköt tårgasgranater från luften, på marken ryckte beväpnade styrkor fram.

PANAMA: Imágenes de Represión Policial contra el Pueblo Ngöbe-Bugle en Panamá

Fuente: La Estrella de Panamá/ Orgun Wagua/ otros

LAS PRUEBAS DEL USO DE ARMAS LETALES

På tal om en resa

Vi kom från fem olika skolor i Sverige och fick ta del av kulturen, samhället, arbetslivet både på landsbygden och i de stora textilindustrierna. Vi bodde enkelt i plåtskjul, utplacerade på landsbygden hos fem olika småbönder, cirka 60 km väster om huvudstaden Dhaka, i Manikganjdistriktet.

Vår värdorganisation var den bangladeshiska organisationen PRO-SHIKA, det är ett slags blandning av fackförbund, bildningsförbund och kooperativ för småbönder och lantarbetare.

Vi blev också väl omhändertagna av organisationen "Thanapara Swallows" i regionen Rajshahi, nära Indiska gränsen i nordvästra Bangladesh. Thanapara Swallows arbetar bland annat med att organisera små kooperativ för väverskor och sömmerskor, de driver skolor för barn med olika inlärningsproblem och jobbar med rent-vatten-projekt. Många vattentäcker i norra Bangladesh är förorenade med arsenik. De driver sjukhus

och ger rättshjälp, bland annat till kvinnor som utsatts för våld i hemmen.

Den Globala Skolan-globala resan är ett samarbete mellan Myndigheten för skolutveckling och SIDA. Från och med 2007 drivs projektet vidare inom Internationella Programkontoret. Meningen är bland annat att skapa debatt i globala utvecklingsfrågor. Man riktar sig främst till lärare och elever i den svenska skolan.

Den Globala Skolan genomför varje år fyra globala resor till några av Sveriges samarbetsländer i Asien, Afrika och Latinamerika. Syftet med "Globala skolan-globala resan" till Bangladesh som vi 18 lärare och

till Bangladesh

andra skolmänniskor gjorde den 20 november till 10 december 2011 var: interkulturellt lärande. Resan skedde med bidrag från SIDA och Stockholms stad.

Det ger nya perspektiv att se världen från den andra sidan, från den verkliga där världens alla tusentals

miljoner människor till största delen lever. Från småbrukare, svältavlönade textilarbetare och barnarbetare och mer än 10.000 månatliga, till de rika-

re länderna exporterade gästarbetare – men förvånansvärt många lyckliga och förväntansfulla barn och ungdomar synliga överallt på vägar, i städerna och i småbyar på väg till skolan.

Till den lilla skyddade verkstaden med nio miljoner, där vi gör allt för att så snabbt som möjligt slösa bort våra föräldrars och morföräldrars ihopslitna gemensamma ägande till multinationella riskkapitalbolag och skatteparadis:

Fakta

Om man vill ta reda på mer eller stödja olika projekt som rör lärande i Bangladesh finns mer information hos föreningen Global Learning: www.globallearning.se

vinprovaryheter i TV och märkesvaror, bröst- och läpp-förstoringsoperationer, varumärkesidentiteter, energislöseriet, tre stillastående bilköer varje morgon in till Södermalm med 30 000 bilar, varav de flesta är tomma till fyra femtedelar. Övergödda chips- och läskuppfödda 12-åringar. Allt finansierat med lån från de snälla monopolbankerna.

Text och bild: Göran Drougge
samhällskunskapslärare i Stockholm

Samer i Syd:

Sprider kunskap om samer

Den 25 november 2001 tog Studieförbundet i nordvästra Skåne initiativet till att bjuda in samer till ett möte med syftet att sprida den samiska kulturen i södra Sverige. 2002 bildades en interimsstyrelse med namnet "Samer i Skåne". Sedermera ändrades det till "Samer i Syd", då samer även finns i Blekinge, Halland, Småland och Danmark.

Våren 2003 bildades föreningen "Samer i Syd". Vid årsskiftet 2011/2012 var vi 84 medlemmar. I Skåne bor mer än 150 samer enligt den samiska röstlängden. Viktigt att betona: hur många samer det finns har beräknats utan folkräkning.

Vi har föreläsningar sedan föreningens start för att öka förståelsen om den samiska traditionella kulturen. Föreläsningar har varit öppna för alla intresserade. Vi besöker skolor, olika föreningar och organisationer, berättar om samernas liv och kultur. Som hjälpmedel har vi en DVD-box från Sápmi/Samefolkets land med samiska filmer och jokkar, samt skrifterna:

"Samer – ett ursprungsfolk i Sverige" och "Same – same but different" för barn och ungdomar, utgivna av Regeringskansliet.

Vi har även en Informationslåda med pedagogiska bruksföremål för förskola, grund- och gymnasieskola iordningställd av Ajtte Museum i Jokkmokk, lådan har utökats med barnlitteratur och skänkta gåvor.

Föreningens kulturella samiska konstarter har visats på bibliotek och offentliga platser. Vi har genom åren fått ett omfattande bibliotek med samisk litteratur med egna författare, gåvor och inköpta böcker har tillkommit.

*Sommarbild – ett avslut inför sommaruppehåll på Tranerödsmosse i Skåne som har likheter med Sápmis myrar. Vi bakar hiellá gakko/glödkakor och har tipsrunda runt myren om den samiska traditionella kulturen.
Foto: Sören Lindkvist*

Samer

Samer – ett folk i fyra länder. "Sápmi" eller på svenska "Sameland" sträcker sig över fyra länder, Sverige, Norge, Finland och Ryssland. Den svenska delen av Sápmi sträcker sig över cirka 35 % av Sveriges yta. Språket är samiska och i Sverige finns tre huvuddialekter, nordsamiska, lulesamiska och sydsamiska. Sápmi har en egen flagga och firar Samefolkets dag den 6 februari. De huvudsakliga näringarna är renskötsel, duodji (slöjd), jakt, fiske och turism. Politiskt styre – Sámediggi (Sameetinget) är både en statlig myndighet och ett folkvalt samiskt parlament med val vart fjärde år.

Samisk kultur

Samer i Syd har informerat Skånes 33 kommuner och Lunds stift och dess 216 församlingar med brev om vår föreningsverksamhet och den samiska traditionella kulturen. Föreningen inbjöds första gången till Lunds domkyrka 2009. Församningsmorgonmessa på Samernas Nationaldag den 6 februari med biskop som talare. Därefter har samarbetet utvecklats till att Samer i Syd fått en "egen" präst. Samekaplanen ska bevaka och uppmärksamma Sveriges Ur- Naturfolk och Världens Urfolks dag den 9 augusti, tillika Samefolkets Nationaldag, samt FN dagen/Barnkonventionens dag 24 oktober.

I Sveriges grundlagsändring 2010 beslutades att Sverige har två folk: svenskar och samer.

Grundlagen ändrad

FN:s konvention ILO 169 har inte ratificerats av staten Sverige, vilket vi påtalat och försökt påverka med skrivelser vid ett flertal tillfällen till Sveriges Riksdag och Sameetinget med ledamöter, med flera organisationer.

I liten skala började vi under 2006 ha språkkurser/språkbud, hösten 2008 intensiverades återerövrandet av språket som pågår kontinuerligt. Berättarstunder, koltsömnad, hornslöjd, bandvävning och matlagning

enligt samisk traditionell kokkonst fortsätter.

Jokk och att skriva om sina minnen har funnits på önskelistan, hitintills med svalt intresse. Vi har årliga "renkok" på Årsmöte och Nationaldagen. KRAV-märkta FairTrade-produkter används och bejakas.

Föreningen har från Gällivare Sockens Hembygdsförening fått lov att göra en ny utgåva av: "Husmanskost på Ren", den första upplagan utgiven 1938, andra upplagan 1986. Skriften är en raritet. Susanna Janok Porsbo har kompletterat den med: "Samisk Matkultur" – förr och nu. Försommaren avslutas alltid med

utflykt till eldstaden vid Traneröds mosse som har vissa likheter med Sápmi. Sedan reser många av oss till kalvmärkning – ljuset, tystnaden och den rena luften.

FN-dagen 9 augusti är viktig

Vi vill uppmärksamma och bevara naturfolkets traditionella historia, språk, traditioner, kultur och livsstil.

Urfolksdagen i SiS uppmärksammades första gången 2007. Sametingets dåvarande ordförande Lars-Anders Baer, FN-delegat, tillsammans med andra prominenta personer talade för urfolket i världen. Skånes Landshövding Göran Tunhammar talade om Skåneregionens ansvar. SiS försöker uppmärksamma dagen varje år.

Bildat en gåvofond

Stödet avser att främja barn och ungdomars framtida utveckling inom samiska traditionella traditioner, värderingar och livsstil. Ge inspiration för barn och unga: Att identiteten/språket återerövrats och bevaras. Stödet avser också att uppmuntra till att närma samhörigheten mellan barn, unga till äldre generationers livsvisdom. För övrigt gäller Samer i Syds stadgar. Alla barn och unga med samisk anknytning kan söka med stöd av anhöriga, till språk- läger/kurs, duodji hantverk, etcetera. (Barn och unga 0 – 18 år enligt FN- konvention, BK)

Föreningen har haft en representant hos Diskrimineringsombudsmannen, DO. Se rapporten "Diskriminering av samer" www.do.se och Barnombudsmannens, BO, rapport "Rätten till delaktighet och inflytande för samiska barn och ungdomar" www.bo.se En medlem samverkar med Sveriges fem minoriteter i relation till FN- distriktet i Skåne. I Sametinget medverkar en av våra medlemmar som ledamot. En medlem är delaktig i Samiska krisnätverks jourtelefon. Samiska rådet Svenska kyrkan. En medlem har skapat "Hand- Samisk dockteater", eftermodell från så kallad "Kasperteater".

Samarbete med Skånes Djurpark inleddes i Höör under 2002. Hösten 2005 påbörjades i nära samverkan en byggnation till ett sameviste, en timrad skogssamekåta. Samer var handledare och arbetade praktiskt till

kåtans tillblivelse. Efter invigningen fortsatte samverkan med olika samiska kulturyttringar, öppet hus vid en till två tillfällen varje månad på ideell basis under tre år, samt andra aktiviteter, film, föreläsningar, matkultur etcetera. Samekåtan invigdes den 2 december 2006 med Sametingets dåvarande ordförande Lars-Anders Baer och Skånes Landshövding Göran Tunhammar som var ordförande för stiftelsen Skånes Djurpark.

Under november månad 2009 önskade Djurparkens nya ledning ett utökat samarbete praktiskt, det skulle innebära ideell verksamhet varje helg och vid högsäsong varje dag. SiS hade naturligtvis inte någon möjlighet till det. Det fanns ingen vilja för rådrum eller rådslag för SiS förslag. Samarbetet upphörde därmed.

Samer i Syd samarbetar med Studieförbundet i Skåne och ger ut tre medlemsblad om året.

Vi sponsras av Polarbröd tillsammans med smakupplevelser från den samiska matkulturen.

Viktig målsättning

Vårt mål är att sprida kunskaper om Sveriges Ur- Naturbefolkning genom Samer i Syd. Vi välkomnar nya medlemmar och vi har inga krav på, att man ska vara same. Medlemskap fås i föreningen enligt stadgan:

§ 1 "Verka för att befrämja och sprida kunskap om samiska intressen, identitet, kulturellt, socialt, psykologiskt och ekonomiskt, samt verka för solidaritet, jämlikhet och samarbete människor emellan. Att det samiska samhället får fortleva utifrån samiska värderingar och traditioner. Föreningen skall vara religiöst och politiskt oberoende."

Du är välkommen att bli en av oss!
Varrudagáj/Vänliga hälsningar

Majvor Massa Eriksson
ordförande i Sameföreningen
Samer i Syd

Majvor Massa Eriksson. Privat foto.

Majvor Massa Eriksson

Uppväxten i en renskötarfamilj i Gällivare skogssameby präglades av naturens villkor och kantades av tragedier.

I familjen fanns 11 barn. 5 dog i späda ålder. Som sjuåring flyttade Majvor till ett skolhem i den lilla byn Gunnarsbyn. Samiska var då det enda språk hon kunde, men som hon inte fick använda på skolhemmet.

Tidigt bestämde hon sig för att arbeta med barn, vilket hon fick tillfälle till hos den legendariske Gustav Jonsson på Barnbyn Skå. Sedan utbildade hon sig till psykoterapeut och har bland annat varit med och byggt upp barn- och ungdomspsykiatri i Boden.

Idag är Majvor Massa Eriksson 75 år och bor i Helsingborg.

Familj: en son i Boden och en dotter i Ljungbyhed. Sex barnbarn och två barnbarnsbarn.

Brinner för: barn och vuxna som far illa. Är engagerad i Brottsofferjouren och Röda korset. Arbetar också med att förebygga ohälsa bland det samiska folket.

Hobby: att skriva.

Gillar att läsa: mestadels svensk litteratur, deckare, biografier, memoarer och historiska böcker.

Lyssnar på: gärna samisk musik, folkmusik, ballader och klassiskt.

Föreningsliv: engagerad i föreningen Samer i Syd, ordförande sedan 2006.

Gamla lagar i ny tid

I ett nytt projekt har Svenska Samernas Riksförbund, SSR, startat en serie seminarier för att belysa den ålderdomliga lagstiftningen som ligger till grund för Rennäringslagen. Till skillnad mot de allra flesta lagar som tillämpas idag har den inte följt med sin tid och ett av syftena med seminarieriet är att belysa jämlikhetsproblematiken i denna lagstiftning.

I ett samarbete med Sameföreningen i Stockholm hölls ett av dessa seminarier i Stockholm i mitten av februari. Mariana Wiik, ordförande i Sameföreningen i Stockholm presenterade projektet.

– Tanken är att vi ska se på Ren-

Rennäringslagen ofta står ofta i strid med både barnkonventionen och kvinnokonventionen och följer inte de jämställdhetsmål som regeringen har för samhället i övrigt. Foto: Anthony Randell

näringslagen ur ett genus- och barnperspektiv, vilket sällan görs. Vi vill visa vilka konsekvenser denna lagstiftning har samtidigt som vi vet att detta är en osynlig fråga i samebyarna idag.

Rennäringslagen har skapat maktstrukturer och utfaller på idag märkliga sätt om du som same är gift, skild, sambo, vid separation eller dödsfall. Hur påverkas till exempel barnen vid en eventuell skilsmässa eller vid dödsfall inom en renskötsfamilj? Har rennäringslagen ett barnperspektiv?

Bör rennäringslagen förändras? Det var dessa frågor man ville lyfta.

Seminarieriet bestod till största delen av förbundsjuristen Jenny Wik-Karls-sons föreläsning om rennäringslagen. Vid sin sida hade hon Ellacarin Blind, projektledare, som kommer att sammanfatta de jämställdhetsprojekt SSR arbetat med under tidigare år.

– Historien är otroligt viktig och kunskapsöverföringen. Någon måste kunna berätta. I Rennäringslagen talar man mycket om husbonden, om mannen. 1928 fick kvinnor rösträtt i Sverige, men för de samiska kvinnorna verkar utvecklingen gå åt andra hållet. Sedan Rennäringslagen kom 1886 har bara smärre förändringar gjorts.

Det kan tilläggas att Rennäringslagen ofta står i strid med både Barnkonventionen och Kvinnokonventionen och att den inte alls följer de jämställdhetsmål som regeringen har för samhället i övrigt.

Rennäringslagen underblåser också de motsättningar som råder mellan renskötande och icke renskötande samer.

Rennäringslagen har sitt ursprung i den första renbeteslagen som kom 1886. I den nämns inte någon formell skillnad mellan mäns och kvinnors möjlighet att bedriva rensköttsel. Kring förra sekelskiftet hade kvinnorna en aktiv roll inom renskötseln. När Rennäringslagen kom 1928 innebar den en förändring på lagstiftarens

syn på kvinnan. Nu kopplades kvinnans medlemskap till deras olika relationer till samebyns män. De är nu främst hustru, dotter eller änka. Inte förrän 1971 i och med en ändring av Rennäringslagen jämställdes män och kvinnor igen.

– Det är samebyn som fattar alla beslut som ska utgå från allas gemensamma bästa och för att ha inflytande måste man ha medlemskap i samebyn.

Det finns tre olika medlemskap. Same som deltar i renskötseln. Same som har deltagit i renskötseln och inte övergått i annat arbete. Make eller hemmavarande barn till medlem under punkt 1 och 2. Renskötande medlem är den som själv eller genom sitt husfolk driver rensköttsel. Renar som tillhör renskötande medlems husfolk anses i denna lag tillhöra den renskötande medlemmen. Ålderdomliga begrepp som husbonde och husfolk lever alltså vidare i Rennäringslagen, begrepp som sedan länge försvunnit ur ordinarie lagstiftning. Som husfolk räknas renskötande medlems hushåll, det vill säga make, barn, nära släkting och anställda. I många fall innebär detta juridiska begrepp att kvinnliga medlemmars renar registreras under fadern eller maken.

– Den samiska lagstiftningen är mycket snårig och det personliga ansvaret kan slå mycket hårt, säger Jenny.

Men många samebyar tillämpar inte Rennäringslagen strikt.

– Men ju fler renar man har ju fler röster har man och de få kvinnor som är husbönder har det tufft.

Det finns 51 samebyar i Sverige med 51 olika förutsättningar.

– Bland dessa finns det endast två kvinnliga ordföranden, säger Jenny.

När seminarieriet är avslutad kommer en slutrapport där förslag som kommit in ska presenteras.

Bengt O Björklund

Inga gruvor

Under Jokkmokks vintermarknad i år trotsade cirka 200 personer en kyla på nästan minus 40 grader och tågade mot gruvetableringar i Jokkmokk och övriga Sápmi. Naturfotografen Tor Lundberg och Bengt-Åke Kuoljok från Sirges sameby höll tal. Här följer Tor Lundbergs tal.

” Jag heter Tor Lundberg. Jag har mina rötter högst upp i Lilla lule älvdal, i Njavve och Kvikkjokk. Idag bor jag en stor del av tiden i Randijaur, eller Ráddnávrrre som är byns ursprungliga, samiska namn. Från Randijaur är det bara några kilometer till det område där Beowulf Mining vill bryta malm. Men här, nära Randijaur, ligger också berget Átjek, med utsikt mot världsarvet Laponia bara fem mil bort. På toppen av Átjek får man en försmak av världsarvet. Här växer rikligt med fjällnejlikor, något som Linné missade när han passerade på sin lappländska resa.

i Jokkmokk!

Átjek betyder åska på lulesamiska. Ett kraftfullt namn. Många arkeologiska spår har hittats vid berget, som visar att samer har verkat här i tusentals år. Granne med Átjek ligger berget Boahttsunoaivve, renens huvud. Renen benämns sällan, konstigt nog, bland de samiska ortnamnen. Men också det visar på områdets dignitet.

Vargen och renpesten

För drygt 100 år sedan levde en släkting till mig vid en sjö nära Boahttsunoaivve.

Han hette Pav-Lasse Tuorda. Efter forskningsresan med Nordenskiöld

till Grönland, där han och en annan jokkmokkssame, Anders Rassa, skidade nära 60 mil för att undersöka om Grönlands inre var isfritt, förlorade han större delen av sin renhjord i en lavin. Läs artikel i NSD. Resten av renarna tog vargen och renpesten. Han tvingades då livnära sig på fiske.

Han, generationerna före honom, generationerna efter honom, visar att även om naturens krafter kan ställa till det för oss, så är det likväl också naturen som räddar oss när saker och ting ställs på sin spets. Naturen maktar med att försörja människor, också i ett långt perspektiv. Troligen

BARA i ett långt perspektiv, i en takt där resurserna hinner förnyas.

Men nu handlar det om att börja ta av naturresurser som aldrig förnyas. Och då är det urgamla kulturlandet hotat. Exploatörerna utifrån anser sig ha rätt att ta malm ur berglanden, spränga, skövla och förgifta. Det är inget nytt i Jokkmokk. Under 1600-talet bröts silvermalm i jokkmokksfjällen, i det nuvarande Laponia. Samerna tvingades att köra ner malmen till smälthyttan i Kvikkjokk med sina renar. De flydde från tvånget och området blev tomt på samer.

Kallak är bara början

I Jokkmokks kommun har vi sett älvar dämmas och skogar skövlas. Men vi har åtminstone varit förskonade från gruvdrift i nästan 400 år. Men nu upprepas mönstret. Samma arroganta kolonialism som visar sitt fula, omänskliga tryne. Det i ett land som anser sig gå i bräsch för de svaga och förtryckta i andra länder, men som struntar både i sitt eget urfolk och ättlingarna till de nybyggare som lockades hit med förmåner när Norrland skulle koloniserats.

Ett dagbrott av samma storlek som Aitik ger enorma konsekvenser. Buller dygnet runt, sprängsalvor, skyddszoner, damm, trafik, övergödning, förgiftning av vattendrag. Infrastrukturen som ska byggas upp med järnväg genom skogar och myrland. Det handlar om en extremt stor förstö-

relse av naturen.

Men Kallak är bara början. Jag är förvissad om att järnmalmen i Kallak bara är ett alibi för att, utan alltför stort motstånd, också kunna bygga tågräls till bolagets fyra stora kopparfyndigheter. Det är kopparn Beowulf egentligen vill åt. Då kan vi verkligen säga adjö till både natur och kultur.

Ömsesidig respekt och solidaritet

Jokkmokks kommun vill lansera sig som ett samiskt varumärke. Då borde man rimligen börja med att försöka hitta framtidens arbetstillfällen genom satsningar inom den samiska världen, inom utbildningen, jakten, fisket, renkötseln, slöjden, språket och konsten.

Till sist vill jag tacka alla er som trotsat kylan idag och slutit upp till den här manifestationen. Jag vill också tacka alla andra som på ett eller annat sätt jobbat för eller visat sitt stöd i jobbet mot gruvorna. Att kunna samarbeta, renägare, andra samer, markägare, fritidshusägare, miljökampanjörer och andra när det väl gäller, är både en fråga om ömsesidig respekt och solidaritet, och att bli starkare.

Tack!”

Tor Lundberg,
naturfotograf

Tor Lundberg

Jag föddes och växte upp i Piteå, men flyttade i tidiga tonåren till min mors barndoms hem i Kvikkjokk, som jag alltid betraktat som också mitt riktiga hem. Det är från Kvikkjokks fjäll och skogar, deltaland och myrmar, som jag fångar de flesta av mina motiv. Jag ägnar mig åt både stillbildsfotografering och rörliga bilder, och har producerat fyra filmer. En av dem, "Sarek – urgammal 100-åring", visades på Sveriges television vid flera tillfällen när nationalparken hade jubileum. Min ambition är att mina bilder ska förmedla känsla och respekt för naturen. Om det på något vis kan förstärka människans sargade band till den jord som föder henne, har jag nått en bit på väg. Med rotträdar där ett samiskt kulturarv tvinnar sig med småbrukarens liv vid fjällkanten, har jag fått den kunskap som styr mitt arbete

USA:s krig har ökat stödet för talibanerna

*Bland folkgrupper som uzbekerna och tajikerna ökar nu stödet för talibanerna, sa Anders Fänge.
Foto: Henrik Persson*

Anders Fänge har i 30 år vistats i Afghanistan för Svenska Afghanistankommitténs, SAK, räkning. Nu är han åter i Sverige efter en avslutad tjänst som SAK:s chef i Kabul. Han höll den 18 februari föredrag på Etnografiska museet i Stockholm.

Anders Fänges olika utlandsuppdrag både började och slutade med Afghanistan. Därtill har han varit i Palestina, Somalia och Etiopien, anställd av bland andra Rädda Barnen, FN och Sida.

Anders Fänge redogjorde på sitt föredrag för möten med ministrar och talibanledare. Hur krigskommandanterna etablerat en fastare position med hjälp av amerikanska pengar.

– Det var väskor fulla med pengar som utbyttes och skickades vidare.

Han beskrev hur korruptionen inom Karzairégimen uppstår och frodas via utländska företag och inhemska aktörer. Samtidigt har den högt utlovade uppbyggnaden uppenbarligen inte blivit verklighet. Landet hålls kvar nere i botten av FN:s utvecklingsindex.

– Vägen från Kabuls flygplats är nog den dyraste väg som någonsin byggts. Det hela sköts enligt ett Carema-upplägg men med sju olika företag inblandade. Och varje företag har

förstås krävt sin andel i pengar.

Flickskolor under talibanerna

Det finns också positiva förändringar:

– Tidigare gick hela Afghanistans telefonnät via 500 kopparkablar. Nu har en explosion ägt rum när det gäller spridningen av mobiltelefoner.

– Men bristen på kvalificerad arbetskraft är stor. Nästan ingen har satsat på högre utbildning. Jordbruket, som 75–80 procent av afghanerna lever av, har knappt fått några satsningar.

Anders Fänge beskrev hur SAK under talibanstyrets tid genom lämpor och smidighet lyckades driva flickskolor. Han beskrev den, främst amerikanska, krigsföring som lett till ökat stöd för talibanerna:

– Man har seden att i Afghanistan skjuta spårlyusammunition med kalashnikovgevärdar upp i luften i samband med bröllop. Detta som en ersättning för fyrverkerier. Bröllopet är ofta på torsdagar, före fredag som är afghanernas söndag.

– Amerikanska stridshelikoptrar ser spårlyuset och går till attack. Detta har skett flera gånger just på torsdagar.

Enligt *Stop the War Coalition* i England har afghanerna blivit så vana vid att NATO attackerar deras offentliga ceremonier att traditionella bröllopsfester utomhus har upphört i de av kriget mest utsatta områdena.

– Sådana här angrepp med civila

offer ökar förstås stödet till talibanerna, främst i söder och öster, så även bland etniska grupper där de haft mindre stöd tidigare, som uzbekerna, hazarer och tajikerna.

Dödas i hemmen

– Under förra året har USA:s specialtrupper enligt egna uppgifter dödat 700 talibankommandanter på mellannivå. De dödas i hemmen, tillsammans med övriga i rummet. Särskilt om dessa rör på sig.

USA-Natokommandot har enligt *Counterpunch* 3/11 2011 själva meddelat att under tio månader år 2010–2011 dödades 1 500 civila vid dessa nattträder.

– De talibankommandanter som dödas ersätts bara av yngre, mer oförsönliga och enkelspåriga personer, konstaterade Anders Fänge.

Talibanerna får framgång genom att skapa lag och ordning i byarna.

– Talibanerna straffar korrupta och våldsmän genom att smeta in dem i tjära och låta dem rida på en åsna genom byn. Det är mycket populärt.

Anders Fänge redogjorde för ett par-tre utvecklingsscenarier. Afghanistans framtid kunde han däremot inte sja om. Efter föredraget lämnade jag över ett par nummer av Fjärde Världen till honom, som han intresserat tog emot.

Henrik Persson

Under nationaldagen hölls tal, visades danser och sjöngs sånger. Foto: Henrik Persson

Monfolkets natio

Mon är ett folk i Burma på över åtta miljoner. En mindre del lever i västra Thailand. Den 4 februari 2012 firade mon-tillhöriga från olika orter i Sverige nationaldag i Stockholm.

Platsen var IOGT-NTO-gården och firandet skedde i samarbete med Föreningen Varma Handen.

Monfolket anses ha börjat invandera till området de lever i nu redan för 5 000 år sedan. De är theravadabuddhister. Monfolket ska ha fått kontakt med buddhismen så tidigt som på 200-talet före vår tideräkning, via sjöfarare. På 100-talet hade buddhismen definitivt nått dem genom munkar utsända av kung Ashoka i Indien.

År 573 grundades ett monkungarrike, Hongsavatoi. 1757 invaderade och ödelade burmaner det sista monkungariket, och det införlivades med Burma.

Burmas regering utsätter än idag monfolket för förtryck. Särskilt språket, som tillhör mon-khmerspråken, är hotat.

De största flyktingsamfälligheterna från monfolket utanför Burma finns i Thailand. Till USA, Australien, Kanada, Nederländerna, Norge, Danmark, Finland, och Sverige har mindre grupper också kommit.

På mon-nationaldagen i Stockholm sjöngs flagg- och nationalsånger. Buddhistmunken Dyk Syk Saunn, som själv är mon, välsignade evenemanget. Danser visades och Mirjam Bäckman och Tim Jaques från Varma Handen talade, liksom olika monrepresentanter.

Traditionell mat av olika slag fanns att tillgå för både nationaldagsfirare och oss besökare. Och en insamling genomfördes till ett flyktingsjukhus i Kwan Khalok Khanee.

Henrik Persson

Varma Handen

För mer information kontakta:
Föreningen Varma Handen
070-620 91 14 eller 076-273 32 60
info@varmahanden.se
Plusgiro 58 36 59-8

På nationaldagsfirandet bjöds på mat ur mon-traditionen. Foto: Henrik Persson

onal dag firad

Mon-skript på palmlblad. Monskriften är indiskt baserad. Burmanerna övertog monskriften när de erövrade monområdena under Anawrathaeperioden. Foto: Henrik Persson

Sverige och EU måste ta sitt ansvar oc

Katarina Taikon och Hans Caldaras slår här larm om den situation som råder i Centraleuropa, där romer och judar utsätts för hetspropaganda och till och med mord. Sverige måste ta sitt ansvar och sätta press på länder som inte lever upp till EU:s elementära värden, lagar och förordningar, kräver de.

Internationellt är Sverige ett föregångsland mot förtryck och orättvisor, trots det har Sveriges utrikesminister Carl Bildt officiellt visat en förvånansvärd låg profil i den romska frågan. I sitt anförande i Riksdagen den 15 februari undvek Carl Bildt

nämna i sin utrikesdeklaration antiromanismens framfart och att romerna lever i fara i flera av EU:s medlemsstater. Vilket vittnar om brist på engagemang och förståelse för romernas allvariga situation i Europa. Kan det bero på att det inte finns något ekonomiskt intresse i romer?

I dialog med sina ministerkollegor ute i Europa bör Carl Bildt ge Sveriges kritik till dem som ger rasismen ett ansikte och fördöma det omänskliga och primitiva handlingsförfarande som Ungern och andra länder utövar på sina romer, att man inte löser deras utsatthet och elände med fortsatt svek och ignorering. Carl Bildt verkar inte förstå att romernas utsatthet är Europas sak och att romer är en del av Europas historia.

I vissa EU-länder betraktas romernas utanförskap och sociala misär inte som landets angelägenhet att råda bot på. Romer får istället skulden för sin miserabla tillvaro och man vill "sopa" bort dem från landets karta genom att neka dem en rättvis och human existens.

Det är samma strategi som den svenska maktapparaten hade med sin organiserade och legaliserade diskriminering på svenska romer och resande fram till 1960-talet då Katarina Taikon med flera fick regeringen att ändra kurs.

Rasism och främlingsfientlighet sprider sig som en farsot runt om i Europa. Ungerska högerextremistiska och fascistiska rörelsen Jobbiks fientliga utfall mot romer och Judar får fler och fler anhängare. Styrande

Hans Caldaras och Rosa Taikon har i decennier arbetat för att sprida den romska kulturen i olika former, från musik till hantverk. De är folkbildare som skapat förståelse och gett historiska kunskaper. Foto på Rosa Taikon: Karolina Kristensson©Nordiska museet. Foto på Hans Caldaras: Pelle Piano

h agera!

och media i landet går i deras fotspår och ger dem näring som resulterar i grova övergrep och mord på romer och judar, som utpekas som ett problem och ett hot för samhället. Exakt samma beskyllning som under Hitlers skräckvälde. Romer och judar är på nytt måltavla för en hets- och hatpropaganda.

I Italien och Frankrike bedrivs det en hetsjakt på romer, som i flesta fall kommer till landet för att söka en fristad och ett skydd. De flyr hals över huvud från sina hemländer för att undgå diskriminering och fattigdom, men inte minst från hotet att dödas.

I Sverige tas det generella kollektiva beslut vid asyl ärenden för romer, som flytt från människoslakten och kriget i forna Jugoslavien under 1990-

talet. Många får ingen individuell och regelrätt prövning, utan skickas ut ur landet. Diskrimineringen på bostads- och arbetsmarknaden är ett faktum.

Naturligtvis är det inte bara romer som utsätts för en systematisk marginalisering. Det blir alltfler invånare i vårt land som tvingas till utanförskap, som kan leda till psykisk ohälsa, drogmissbruk och kriminalitet.

Vi som engagerar oss och arbetar mot orättvisor och främlingsfientlighet reagerar med avsky och sorg på den rasism och den ondska som härjar fritt i flera av Europas länder idag.

Vi kräver att EU, regeringar, myndigheter och människor med rättvisepatos och ett civiliserat tänkande skärper sin kritik i ord och handling mot hatterror på romer, judar och

muslimer i ett Europa som borde ha tagit lärdom av nazisternas grymhet och galenskap.

Sverige måste nu med kraft ta sitt ansvar och agera genom att sätta hård press på stater som begår avskyvärda övergrepp på demokratins och EU:s elementära värden, lagar och förordningar.

Om inte, är risken stor att vi snart är tillbaka till 30- och 40-talets Europa!

Hans Caldaras
artist, författare och debattör
www.caldaras.com

Rosa Taikon
silversmed och debattör

Två böcker – t

Från äventyr till socialantropologi – så skulle man kunna säga att utvecklingen har varit i skildringen av folk och kulturer utanför Europa.

Två personer som kan stå som exempel är Rolf Blomberg, ”Folkhemmets äventyrare”, som han kallas i Walter Repos biografi, och professorn i socialantropologi Ulf Hannerz. Han har just gett ut boken ”Café du Monde”.

Rolf Blomberg var fram till 1960-talet känd som äventyraren med speciellt intresse för sydamerikanska indianer. Tillsammans med Torgny Anderberg gjorde han filmen *Anaconda* och ett flertal andra filmer.

Ulf Hannerz är nog för allmänheten mest känd som 14-årig segrare i tv-programmet *Kvitt* eller dubbelt på ämnet ”Akvariefiskar” – något han i intervjuer idag mest verkar vilja undvika att tala om.

Efter en resa till Västafrika bytte Hannerz fokus och började läsa socialantropologi. Han skrev en doktorsavhandling – *Soulside* – om kulturen i ett svart bostadsområde i Washington DC. År 1981 blev han professor i

ämnet. Hans forskningsområden har varit urbanantropologi, medieantropologi och globaliseringens antropo-

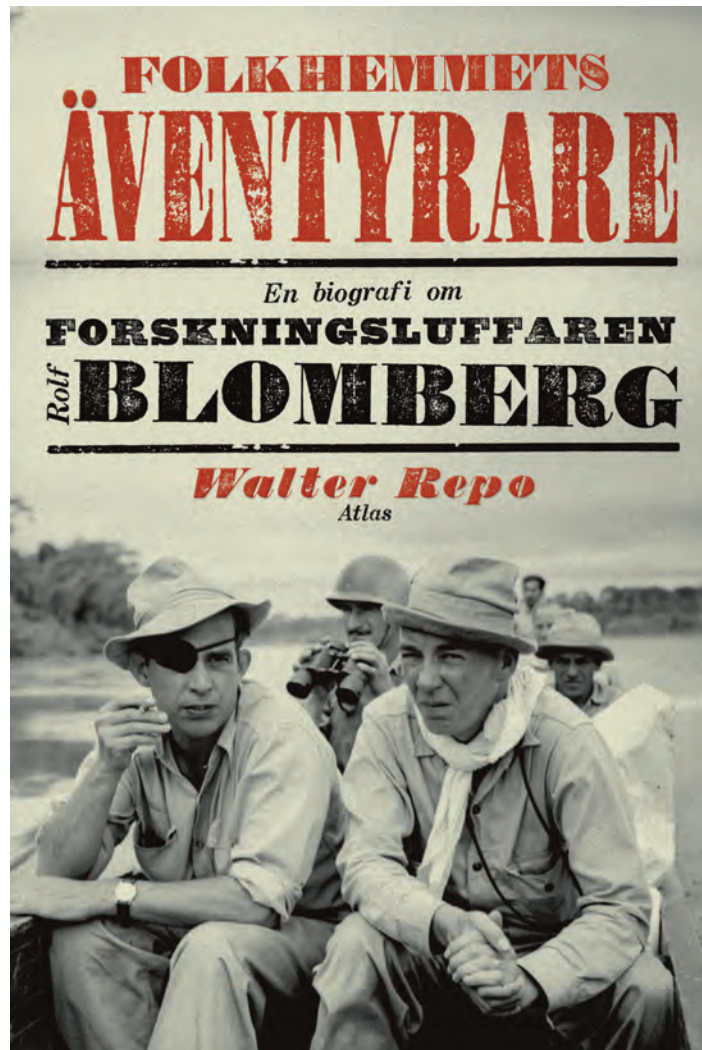
slag till museer i Sverige, men han bestämde sig efter ett intermezzo där han skadesköt en näsapsunge för att i fortsättningen jaga med kamera i stället. Resultatet av hans resor blev filmer, men också böcker och mängder av föredrag runtom i Sverige.

Inspirationen till ”äventyrandet” var bland annat böcker han läst som barn och ungdom, ofta rena fantasiskapelser av typ ”Shiggi-Shiggi – Leo Parcos underbara äventyr i Bolivias urskogar”. Boken handlade, som Blomberg skriver, ”om en tysks upplevelser i Bolivias djungler bland kajmaner, anacondas och människoätande indianer”.

Folkkär folkbildare

Blomberg lyckas frigöra sig från dessa sagoskildringar och genomför vad som för den tiden måste sägas vara ett upplysningsarbete om indianernas verkliga förhållanden, om än med inslag av äventyrsdramatik.

Han står solidariskt på indianernas sida, får mycket uppmärksamhet i media och

logi.

Säkert har Ulf Hannerz, liksom de flesta som vuxit upp på 40- och 50-talen, följt Rolf Blombergs skildringar av sina äventyr bland indianer i Sydamerika, hans resor till Borneo och Galapagosöarna. Men troligen har han inte skjutit några näsapor under sina resor och därför inte behövt ångra det, som Rolf Blomberg.

Blomberg samlade in djur av olika

Walter Repo: Folkhemmets äventyrare – en biografi om forskningsluffaren Rolf Blomberg

Bokförlaget Atlas 2011

Hela Rolf Blombergs bok, tillsammans med annat material, kan laddas ner på www.rolfblomberg.se.

vå världsbilder

hans filmer når ut till en stor publik. Han blir en folkkär folkbildare. På 60-talet går han liksom många andra med i demonstrationer mot Vietnamkriget.

När Föreningen Fjärde Världen kommer igång i början på 80-talet hör Blomberg av sig och stöder vårt arbete. Från sin hemvist i Quito i Ecuador skickar han då och då en summa pengar att användas i solidaritetsarbetet med ursprungsfolk.

I biografen beskrivs också Blombergs privatliv och olika personliga svårigheter. Det blir, tycker jag, lite väl detaljerat men också realistiskt. Bilden i filmerna av "den tuffe äventyren" är en skapad bild, och bakom den finns en människa med alla de vanliga vardagsproblem som de flesta har.

Ulf Hannerz är socialantropolog. Vad är nu det? Ja, om antropologi betyder läran om människan, så är socialantropologi läran om människors sociala liv, studiet och analysen av samhällsformer och människors relationer till varandra.

Sådana studier kan göras i vilka samhällen som helst, och Ulf Hannerz har bland annat blivit känd för sin "Street Corner Anthropology".

Ulf Hannerz: Café du Monde – Platser, vägar och människor i världsvimlet
 Carlssons Förlag 2011

Han beger sig till en svart stadsdel i Washington, till en gata han döper till Winston Street, och studerar be-

inom det kulturella världssystemet.

Saknar inte äventyrligheterna

Boken Café du Monde med essäer från olika områden kan sägas vara ett sidoskott från hans forskning.

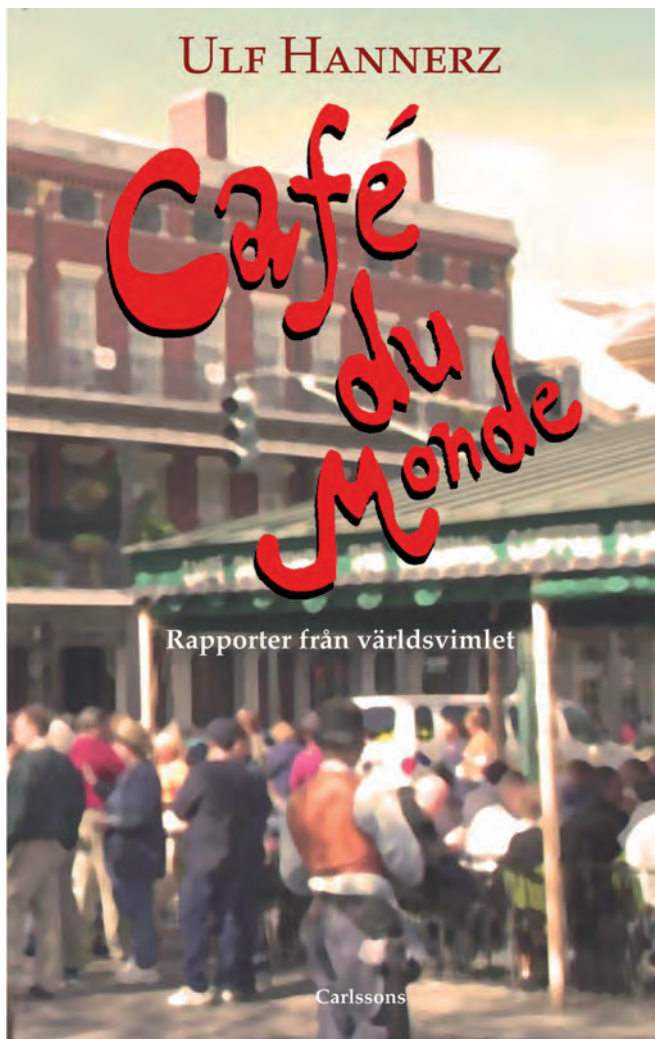
Vill man ha en lätt-sam introduktion till Ulf Hannerz intresseområden är det bra att börja här. "Platser, vägar och människor i världsvimlet" är bokens underrubrik – och han rör sig till synes oöversvärat över stora områden, både kunskapsmässigt och geografiskt. Språket är avslappnat, nästan lite småputtrigt.

På varje plats – oavsett var i världen – finns något intressant att upptäcka. Det blir man påmind om av Hannerz bok. Och man saknar inte äventyrligheterna som Blomberg och andra varit med om. Hannerz behöver inte brottas med anacondor för att vara intressant.

Han studerar "mångfalden i världsvimlet" – kanske med betoning på studerar. Om Rolf Blomberg klev fram som en folkkär reseskildrare och till slut blev politiskt engagerad i

solidaritetsrörelser, har man saknat Ulf Hannerz i offentligheten. Där skulle hans kunskaper fylla ett tomrum. Han skulle kunna bidra med förståelse och fördjupa den dagsaktuelle debatten.

Ola Persson

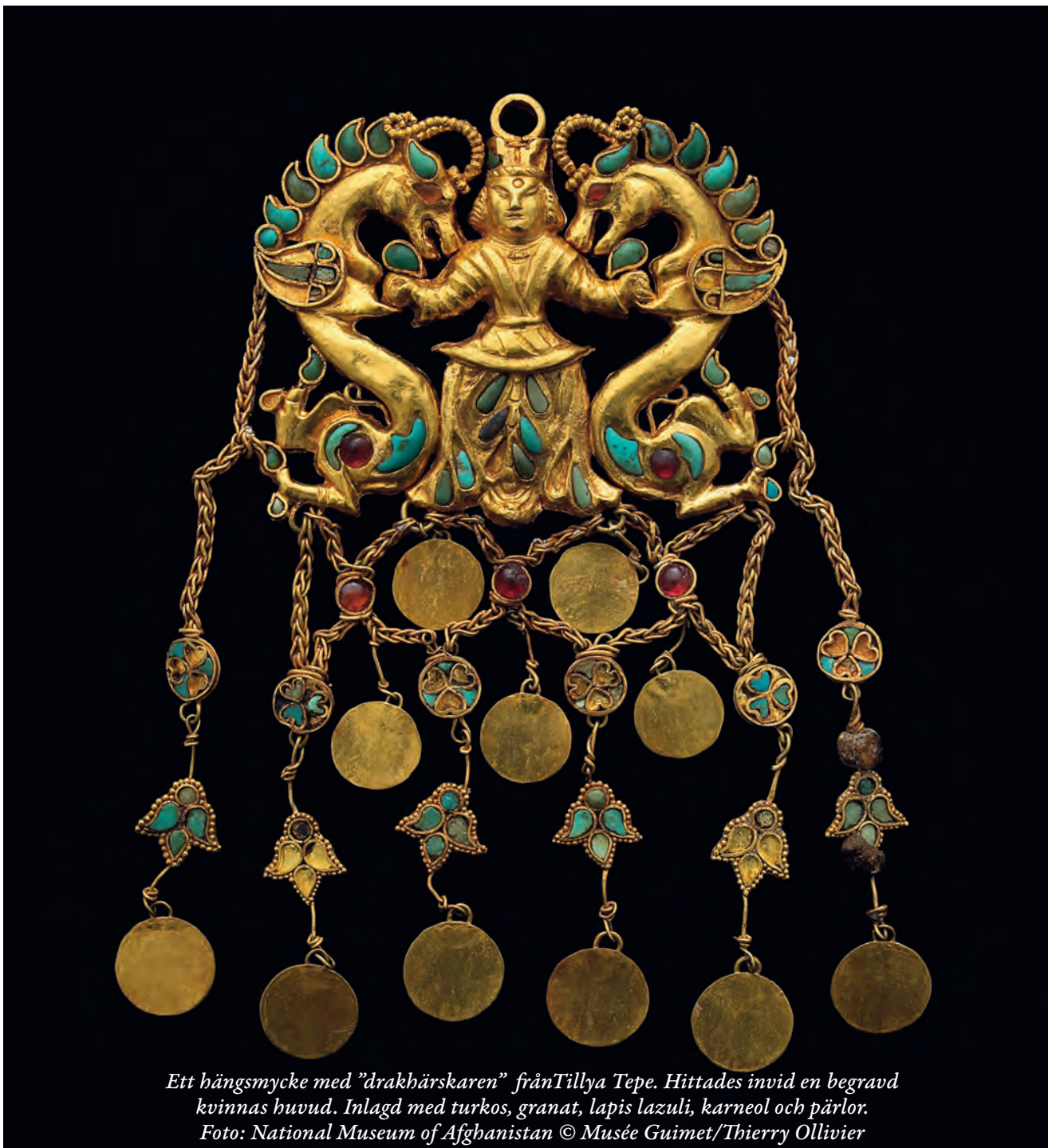
folkningen där.

Resultatet blir doktorsavhandling- en Soulside.

Men hans forskning har också lett honom till andra områden – exempelvis till den nigerianska järnvägs-knutan Kafanchan, till Kajmanöarna i Karibiska havet, New Orleans, Tel Aviv och Tokyo. Han har studerat utrikeskorrespondenters arbete och de globala kulturflödesprocesserna

Röster om "Afghanistan mitt i världen":

Utställning med flera budskap

*Ett hängsmycke med "drakhärskaren" från Tillya Tepe. Hittades invid en begravd kvinnas huvud. Inlagd med turkos, granat, lapis lazuli, karneol och pärlor.
Foto: National Museum of Afghanistan © Musée Guimet/Thierry Ollivier*

Fram till 25 mars pågick den fantastiska utställningen "Afghanistan mitt i världen" på Etnografiska museet i Stockholm. När jag gick bland montrarna med guld, nomadfynd och mycket annat väcktes en önskan att veta mer.

Många var också positiva, men kritiska till att man vid utställningens Sverigevisning framställde läget som så normalt i dagens Afghanistan.

Tilya Tepe-föremålen påträffades där 1978 i en grav från cirka år 50 efter Kristus. En del av föremålen har ett grekiskt stilinslag, till exempel den "baktriska Afrodite".

Huvudattraktionen var den baktriska guldschatten, sammanlagt var det över 20 000 föremål och i rikedom har de jämförts med med farao Tutankhamons grav i det gamla Egypten.

Skatten försvann från Nationalmuseet i Kabul 1989 i samband med våldsamheterna som pågick. Den visade sig ändå vara kvar, väl gömd i ett kassaskåp vartill endast ett fåtal personer visste koderna. 2004 öppnades kassaskåpet med skärbrännare.

Jan Myrdal beskrev Londonversionen av utställningen som viktig och sevärd, men gav en brasklapp. Utställningen, anser han:

... bidrar till att återställa proportionerna i det som kallas världshistoria. Fast just nu i det pågående imperialistiska kriget mot Afghanistan och dess folk ger det en lite konstig känsla

att läsa Bryan Moynihans inledande ord om att Bank of America bidrar till att finansiera utställningen då banken är djupt övertygad om att en större förståelse för varandras kultur ökar allas vår välmåga.

Lyxkonsumtion för eliter

En del av Afghanistanutställningen utgörs av andra fynd, från Bagram norr om Kabul. Där finns medaljonger från romarriket, föremål i lack från Kina och snidat elfenben från Indien. Det handlar om föremål för en elit och till och med om kungliga skatter. Eva Myrdal, forskningschef på Världskulturmuseerna, skriver i ett förord till museikatalogen om hur det var kunskaperna hos bevattningsjordbrukare och boskapsskötare som möjliggjorde en lyxkonsumtion för eliter bland stadsbor, handelsmän och nomader.

Lena Thomsson, i Föreningen Afghanistansolidaritets tidning Afghanistan.nu, skrev kritiskt. Inte om föremålen men om hur utställningen presenterats i Sverige:

Lanseringen sker med ett förord av Afghanistans president Karzai i museikatalogen och två ministrar, Sveriges utrikesminister Carl Bildt och Afghanistans vice kulturminister Omar Sultan, närvarande vid invigningen.

Det gör utställningen till en politisk snarare än en kulturell händelse.

"Som oss blir de aldrig"

På utställningen finns kriget överhu-

vudtaget inte med på skärmar eller i särskilda trycksaker. Men USA har över 100 000 soldater i landet, och ytterligare ett trettiotal länder har soldater där, bl a Sverige. 2011 var det värsta året hittills när det gäller civila dödsoffer med 100 döda per dag, konstaterar Lena Thomsson och fortsätter:

Kulturminister Adelson Liljeroth skriver i museikatalogen om "värden (som) skadats med berätt mod" och vi inser att hon syftar på de numera berömda buddastatyerna som talibanerna sprängde.

Sverige kommer att bidra till att "kapacitetsuppbygga" de afghanska institutionerna och har utnämnt en civil representant till detta. Lena Thomsson kommenterar detta med:

I vanlig kolonial anda "behöver de oss". Vi ska lära dem läsa och skriva, vi ska civilisera dem under ett marionettstyre tills de liknar oss. Som oss blir de aldrig, men de ska vara fogliga och göra som vi vill.

Henrik Persson

Bägare med bild av dadelskörd.

Troligen tillverkad i Egypten och förd via hav och floder till Afghanistan.

Glas av denna typ tillverkades bara i romarriket.

Foto: © Musée Guimet/Thierry Ollivier

Fakta, lästips:

Jan-Inge Bengtsson: *I klass med Tutankhamon. Afghanistans guldschatter lämnar ingen oberörd. Afghanistannytt 4/2011.*

Jan Myrdal: *I forntida världars korsväg. Afghanistan. nu 2/2011.*

Eva Myrdal, Birgitta Hansson Sidvall: *Afghanistan mitt i världen. Katalog utgiven av Etnografiska Museet nr 24 i serien Kulturperspektiv, 2011.*

Lena Thomsson: *Afghanistanutställningens öppet koloniala budskap. Afghanistan.nu 4/2011.*

Pashtuner och andra

Fredrik Barths bok "Afghanistan og Taliban" handlar om de statslösa samhällen inom den pashtunska folkgruppen som lever på bägge sidor av gränsen mellan Afghanistan och Pakistan. Tillsammans utgör de världens största stamfolk.

Fredrik Barth är socialantropolog knuten till Boston University och Bergens Universitet. Han har levt bland pashtunerna och lärt sig deras språk pashto. Pashtunerna anses vara så många som 40 miljoner människor. Den fria mannen är central hos pashtunerna, samtidigt uppknuten i en hierarki av stammar och understammar. Allianserna skiftar fort, beroende på de hot som finns. Det handlar om ett samhälle med en stark maktrivalitet. Inte minst från sina egna kusiner är en pashtunsk man konstant hotad, påpekar Fredrik Barth. Ärobegreppet – sammanfattat i *Pashtunwali*, ett traditionellt regelverk – har stor betydelse.

Gammaldags islam

Gränsdragningen mellan Afghanistan och Pakistan innebär en skillnad i administrativa system för de pashtuner som lever på bägge sidor om gränsen. Samtidigt känner de gemenskap. Det faktum att man är medborgare i två olika stater är inte betydelselöst. Talibanerna, med sitt starka pashtunska inslag, uppstod först bland flyktingarna i Pakistan – men fick inom kort stöd från den pakistanska staten. I Pakistan skapades vartefter egna talibangrupperingar. Dessa har samarbetat med de afghanska i olika utsträckning. Inne i Afghanistan sågs talibanerna först som ett skydd mot krigsherrarnas laglösa styre. Senare stod det klart, påpekar Barth, att de delvis stod för en gammaldags islam som blivit främmande för vanligt folk: burka för kvinnorna, stopp för flickskolor, förbud mot musik och tv.

Förlorat makt

När det gäller religionens roll är det

heliga män kallade mian, pir eller fakir, alla med högre rang än en vanlig mulla, som ger legitimitet åt lokala hövdingar. Eller manar till heligt krig när det är nödvändigt. I kristider har

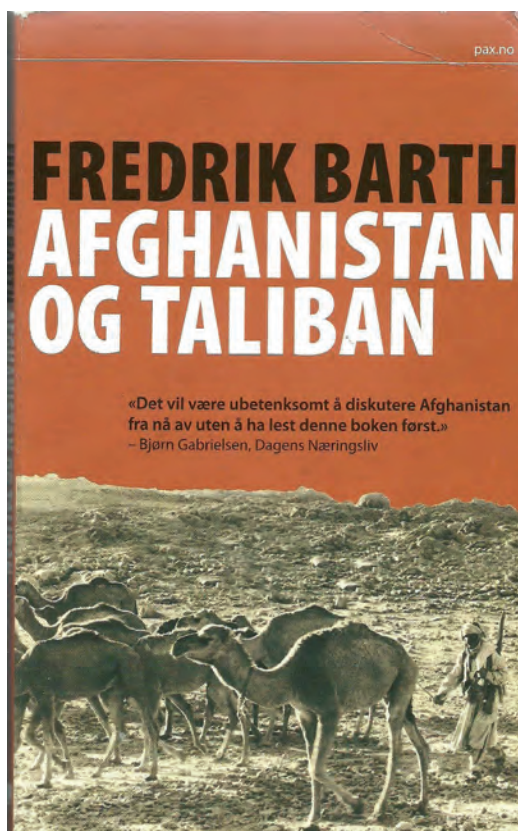
sig om vilka som träffas; taliban eller civil – det gör i alla fall ingen skillnad i nordvästra Pakistan. En dramatisk konsekvens av de sista trettio åren med krig är att pashtunerna har mist sitt monopol på politisk makt i Afghanistan. Det finns numera starka politiska grupperingar som kräver att få representera alla större etniska identiteter i det mångkulturella Afghanistan: hazarer, tadjiker, uzbekier.

Går inte att vinna

Många experter på Afghanistan och pashtunerna, också Fredrik Barth, har sedan länge krävt att Nato-flyganfallen i området ska upphöra. Barth har redan från början sagt att en militär strategi aldrig kommer att fungera. Världen borde ha lyssnat på honom. Varje utländsk militär trupp som agerat i området sedan oktober 2001 tycks dock äntligen ha insett att ett krig i Afghanistan inte går att vinna. Fredrik Barths lilla bok delas enligt uppgift ut till alla norska soldater som skickas till Afghanistan. Den borde omedelbart översättas till svenska och delas ut även till våra egna Afghanistansoldater. Men även till våra

riksdagsmän. Följden skulle – om politikerna verkligen läste Barths bok – förhoppningsvis bli att våra trupper togs hem.

Henrik Persson

de potential att mobilisera brett, vilket visade sig med talibanernas framväxt mitten på 1990-talet. Något av det mest intressanta med talibanerna är att de ändå i så stor grad har lyckats föra samman modern islamism med den mer traditionella islam som dominerat bland pashtunerna. Barths slutsats blir att det för många är ganska tillfälligt vilken sida av skiljelinjen de hamnar på, vare sig det gäller lokala eller globala förhållanden. Även när det gäller de missiler som US Air Force via sina drönare avfyrar är det ganska uppenbart att de inte bryr

Afghanistan og Taliban
av Fredrik Barth
Pax Forlag, Oslo 2010, 99 sid

Aaju Peter är jurist, kläddesigner och taleskvinna för inuiter. Här vid ett Arktisseminarium 13 januari på Kanadas ambassad i Stockholm. Foto: Henrik Persson

Ursprungsfolk i tre klimat

Etnografiska Museet i Stockholm tjuvstartade sin nya basutställning "Ursprungsfolk i tre klimat" med dubbla föreläsare: Aaju Peter är jurist, kläddesigner och taleskvinna för inuiter i Canada. Ann-Helén Laestadius är journalist, författare och same.

Peter beskrev i två föreläsningar hur villkoren för inuiterna påverkas av faktorer de inte kan styra över: Internationella förbud mot handel med sälskinn, klimatförändringar och jakt på råvaror. Aaju Peter pe-

kade även på en rad uppfinningar som inuiterna har för att skydda sig mot det hårda klimatet: Hur man syr vattentäta kläder, hur man genomför en lamptändningsceremoni, hur man skapat "larm" för att se när sälarna dyker upp i vaken, hur man skyddar små barn från kylan genom att sy kvinnornas kläder på ett speciellt sätt, hur man använder ben och skinn till vardagsföremål – eftersom trä saknas.

Ann-Helén Laestadius beskrev mycket gripande hur hon som barn skämdes för sin samiska bakgrund och därför förnekade den – Laestadius såg det som hennes mammas kultur och inte sin egen. Skildringen av kul-

turkrockar ur ett barns perspektiv ledde henne att skriva romaner om samiska uppväxtvillkor. Laestadius har fått kämpa för att hennes barn ska få rätt att lära sig samiska i Stockholm.

Föreläsarna kompletterade varandra väl. De skildrade de yttre och inre villkoren för ursprungsfolk i norr. De beskrev kampen för kulturens överlevnad för någon som lever ett mer traditionellt liv och den som lever i den moderna medievärlden. Nu finns planer på att filma Laestadius böcker.

Föreläsningarna arrangerades i samarbete med Etnografiska Museets Vänner och Kanadas ambassad.

Olof Rydström

Föreningen Fjärde Världens grundval

Vi strävar efter att på olika sätt **stödja och solidarisera oss med olika folks och kulturers kamp** för att få existera på egna villkor och, i ursprungsfolkens fall, också på egna landområden.

Vi är en förening huvudsakligen **baserad på ideellt arbete**, som har syftet att samla och sprida information om ursprungsfolk, etniska minoriteter och andra hotade grupper.

Vi arbetar i en **demokratisk folkrörelse- och folkbildningsanda** och är partipolitiskt och religiöst obundna.

Vi ser vårt arbete som **ett led i arbetet för allas mänskliga rättigheter** i hela världen, även kollektiva och kulturella sådana. Vi verkar mot främlingsfientlighet och rasism och för kulturmöten.

Föreningens verksamhet **stys av dess betalande medlemmar**, via dess demokratiskt uppbyggda struktur: kontaktpersoner, motionsmöjligheter på årsmöte och att delta på föreningens möten och konferenser.

Föreningen **utger en tidning** med namnet Fjärde Världen. Vår ekonomi baseras på medlemsavgifter. Dessutom söker vi stöd från stat, kommun, landsting, fonder, stiftelser etc.

Vi är **inte ett företag**, en stiftelse, ett politiskt parti eller en religiös rörelse.

Vi är **inte en hjälporganisation**. Däremot samarbetar vi med och söker ibland stöd från hjälp- och utvecklingsorganisationer.

Vi är **inte en statlig myndighet** och vi är inte knutna till någon stats myndigheter.

Verksamhetsberättelse för Föreningen Fjärde Världen 2011

Styrelsens arbete

Styrelsen har bestått av Henrik Persson (ordförande), Ann-Kristin Håkansson (vice ordförande), Lars Lindgren (kassör) Ola Persson, Niskua Iqualikinya, Hamad Issa, Martin Lindgren. Suppleanter: Elisabeth Christell, Abul Kalam, Mikael Gejel, Wisam Khudaida, Rosario Ali Taikon.

- Niskua Iqualikinya har bland annat arbetat med ursprungsfolksfrågor på ILO-kontoret i Genève.
- Abul Kalam är verksam i stödarbetet för rohingyas i Burma.
- Rosario Ali Taikon är verksam med den romska tidningen É Romani Glinda/Den Romska Spegeln. Han har fortsatt arbeta med fattigdomsfrågorna och med ett projekt kring den romska Förintelsen som inneburit besök till Ukraina och Moldavien.
- Hamad Issa är verksam som ordförande i föreningen Afars Vänner till stöd för afarerna på Afrikas Horn. Han har under året besökt Afartriangeln.

Styrelsemöten och AU-möten har varit platser där vi diskuterat och tagit beslut, som genomförts. I maj genomförde vi ett mer övergripande styrelsemöte på Folkets Hus i Rinkeby. Martin Lindgren, kunnig på Iraks minoriteter, berättade mycket om historien och situationen där.

Tidningen Fjärde Världen

Den har detta år kommit ut med fyra nummer. Redaktionen har bestått av Niskua Iqualikinya (chefredaktör), Ann-Kristin Håkansson, Elisabeth Christell, Lars Lindgren, Henrik Persson, Ola Persson och Solveig Hauser.

Aktiviteter

Fyra föredrag har arrangerats på ABF-huset i Stockholm:

- Hamad Issa om afarfolket på Afrikas Horn, 11 april

- Jan Strömdahl om situationen i och kring Västsahara, 13 april
- Rosario Ali Taikon om romerna i Europa och Sverige, 20 september
- Niskua Iqualikinya om san-folket i Namibia, 26 september.

Ett Burmaseminarium i samarbete med Föreningen Varma Handen på ABF-huset 22 oktober. Aktiva inför och/eller på detta från Fjärde Världens sida var Abul Kalam, Henrik Persson, Ola Persson, Ann-Kristin Håkansson och Lars André.

I november deltog Rosario Ali Taikon, Henrik Persson och Solveig Hauser på den första romska filmfestivalen i Sverige, på Folkets Bio i Stockholm.

Vi hade ett Öppet Hus på lokalen den 30 januari 2011 för att presentera oss och föreningen för intresserade läsare och medlemmar.

Tidningen var med på Bokmässan i Göteborg i september.

Vi antog ett uttalande efter terrorrådet i Norge 22 juli, till försvar för det mångkulturella samhället och mot rasism, krig och islamofobi. Det publicerades i Fjärde Världen och på nätet.

Vi har ställt oss bakom ett internationellt stöd till de guaraniindianer i Brasilien som drabbas av landstölder och mord organiserade av ranchägare och krav på att myndigheterna ska ingripa.

Inför Fredrik Reinfeldts statsbesök i Chile i maj deltog vi i ett kravbrev. Bland annat gällde det kritik mot att terroristlagstiftning från Pinochettiden används mot mapuches.

I november deltog Rosario Ali Taikon och Henrik Persson på den första romska filmfestivalen i Sverige. Folkets Bio i Stockholm var platsen. Solveig Hauser, redaktionsmedlem i Fjärde Världen, gjorde en intervju med filmaren Lena Israel.

Affisch och rockmärke blev nu också klara.

Vi har i tidningen uppmärksammat de två svenska journalister, Martin Schibbye (som tidigare medverkat i Fjärde Världen) och Johan Persson, som sitter fängslade i Etiopien. Vi har även avsatt 500 kr till insamlingen för deras rättegångskostnader och andra utgifter.

Ann-Kristin Håkansson besökte i slutet på året beduiner i Jordanien vilket hittills har resulterat i en projektansökan och en text i Fjärde Världen

Kontor och arkiv

Under juni till oktober arbetade praktikanten Lars Andréén på vårt kontor. Han handledes av Henrik Persson. Lars Andréén, Lars Lindgren och Henrik Persson genomförde även ett större utskick av 200 tidningar med bifogat inbetalningskort och brev om förslag på förnyelse vilket resulterade i 37 nya prenumeranter.

Det var en livaktig försäljning av tidningar och skrifter på Burmaseminariet på ABF-huset 22 oktober. Vid bordet, Lars Andréén, praktikant på Fjärde Världen. Foto: Henrik Persson

Hemsida, blogg, samarbete...

Vår hemsida har under året skötts av Ola Persson. Hemsidan innehåller information om vår bakgrund och verksamhet och till exempel länkar till Survival Internationals widgetflöde. "På Gång"-spalten har uppgifter om evenemang med mera.

I december 2011 startade vi en blogg med namnet "Fjärde Världen-bloggen".

Sedan några år överlämnar vi en digital kopia av varje nummer av Fjärde Världen till Globalarkivet, som lagt ut artiklar från 2006 och framåt på Internet för icke-kommersiell nedladdning enligt ett Creative Commons-avtal.

Vi har samarbete med Samer i Syd, Sameföreningen i Stockholm, organisationer till stöd för olika folk i Burma, olika folk i Afrika, samt romska och samiska organisationer och institutioner, Latinamerikagrupperna, Iraksolidaritet, Folket i Bild/Kulturfront.

(Fullständig version av verksamhetsberättelsen kan skickas efter från: post@f4world.org)

Global-arkivet

- ETT ARKIV FÖR
RÄTTVIS UTVECKLING

www.globalarkivet.se

De flesta artiklarna från tidigare nummer av Fjärde Världen är publicerade och sökbara på Globalarkivet.

**Ursprungsfolk
och mångfald**

Fjärde Världen

**Kulturkrokar
&
Kulturmöten.**

**Mot rasism.
Mot krig.**

www.f4world.org

Beställ ovanstående affisch gratis från Fjärde Världen, Klara Södra Kyrkogata 20, 111 52 Stockholm.

Vill du jobba med Fjärde Världen?

Vår tidning och vår förening frodas, och vi behöver fler som arbetar med oss.

Kan du något om

- layout i InDesign
- tidningsredigering
- digitala nyhetsbrev
- webbadministration via publiceringsverktyg
- bokföreläsning?

Och vill du hjälpa till?

Skriv till oss på post@f4world.org.

BEGRÄNSAD EFTERSÄNDNING
Vid definitiv eftersändning återsänds
försändelsen med den nya adressen
på baksidan (ej adressidan).

Fjärde Världen

Ursprungfolk & etniska minoriteter

2/2011

3/2011

4/2011

Sveriges ENDA tidning om
ursprungfolk och etniska
minoriteter!

Läs mer på www.f4world.org